
SANSKRIT

(Group-II, Elective)

Maximum Marks : 80

Time Allowed : Two Hours

Answers to this Paper must be written on the paper provided separately.

You will not be allowed to write during the first 15 minutes.

This time is to be spent in reading the question paper.

The time given at the head of this Paper is the time allowed for writing the answers.

Attempt all questions.

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets [ ].

Sanskrit words used in your answers must be written clearly in devanagari only.

Question 1

(a) Disjoin the Sandhis in any **five** of the following :— [10]

अधोलिखितेषु केषुचित् पञ्चसु पदेषु सन्धिविच्छेदं कुरुत :—

(i) अत्युत्तमम् (ii) सर्वत्रैषा (iii) लघुत्तरम् (iv) पुनरापि (v) उपेन्द्रः (vi) तद्यथा ।

(b) Join the Sandhis in any **five** of the following :—

अधोलिखितेषु केषुचित् पञ्चसु पदेषु सन्धिं कुरुत :—

(i) रत्न+आकरः (ii) धर्म+उपदेशः (iii) मनस्+शान्तिः
(iv) निः+गुणः (v) सदा+एव (vi) को+अपि ।

Question 2

(a) Decline any **five** of the following words in all numbers as directed :— [10]

अधोलिखितानां केषाचित् पञ्चसु शब्दरूपाणि सर्वेषु वचनेषु यथानिर्देशं लिखत :—

(i) कविः — सप्तमी विभक्तिः	(iv) कन्या — द्वितीया विभक्तिः
(ii) भानुः — तृतीया विभक्तिः	(v) युष्मद् — प्रथमा विभक्तिः
(iii) वन — चतुर्थी विभक्तिः	(vi) नदी — षष्ठी विभक्तिः

This Paper consists of 4 printed pages.

(b) Conjugate any **five** of the following roots in all numbers as directed :—

अधोलिखितानां केषांचित् पञ्चसु धातुरूपाणि सर्वेषु वचनेषु यथानिर्देशं लिखत :—

- (i) नम् — लट् लकारः मध्यम पुरुषः   (iv) अस् — लङ् लकारः प्रथम पुरुषः
(ii) कृ — लट् लकारः उत्तम पुरुषः   (v) ज्ञा — लोट् लकारः प्रथम पुरुषः
(iii) लभ् — लट् लकारः मध्यम पुरुषः   (vi) चल् — लोट् लकारः उत्तम पुरुषः

Question 3

(a) Correct any **five** of the following sentences :—

[5]

अधोलिखितेषु कानिचित् पञ्चवाक्यानि संशोधयत :—

- (i) सः विद्यालयस्य प्रति गच्छति ।
(ii) पण्डितः प्रयोजनाय अन्तरा कार्यं न करोति ।
(iii) त्वं प्रातः व्यायामं करोति ।
(iv) तानि सुन्दराः नक्षत्राणि सन्ति ।
(v) विद्यालयस्य बहिः वाहनानि सन्ति ।
(vi) अर्जुनं सह कर्णः युद्धं करोति ।
(vii) दीपस्य परितः कीटा: भ्रमन्ति ।
(viii) अलं व्यर्थप्रयत्नम् ।

(b) Fill in the blanks in any **five** sentences with the appropriative form of the words given in brackets :—

[5]

अधोलिखितानां केषांचित् पञ्चवाक्यानां रिक्त स्थानानि केष्ठगत शब्दस्य उचितं रूपं निर्माय पूरयत :—

- (i) विदेशीया: _____ भोजनं खादन्ति ।   (चमस)
(ii) एतत् श्लोकं _____ स्वीकृतमस्ति ।   (रघुवंश)
(iii) चाणक्यः _____ सचिवः आसीत् ।   (चन्द्रगुप्त)
(iv) _____ सुन्दराणि कमलानि विकसन्ति ।   (कासार)
(v) _____ सदा क्रीडनं रोचते ।   (बालक)
(vi) सैनिकाः _____ परितः पथसंचलनं कुर्वन्ति ।   (नगर)
(vii) _____ विना तमः न नश्यति ।   (प्रकाश)
(viii) नित्या _____ सह अटति ।   (केदारदास)

Question 4

(a) Split or form words as necessary in any **five** of the following :— [5]

अधोलिखितेषु केषुचित् पञ्चसु यथापेक्षितं प्रकृति प्रत्यययोः विभागं योगं वा निर्दिशत :—

- (i) सेवमान
- (ii) दृश् + क्तवतु
- (iii) पठनीय
- (iv) धनवान्
- (v) क्रीड् + तुमुन्
- (vi) प्र + नम् + ल्यप्
- (vii) हस् + कत्वा
- (viii) ज्ञातव्य ।

(b) Exound or compound as necessary in any **five** of the following, giving name of the compound :— [5]

अधोलिखितेषु केषुचित् पञ्चानां पदानां यथापेक्षितं विग्रहं समासं कृत्वा समास नाम लिखत :—

- (i) वक्रं तुण्डं यस्य सः
- (ii) उपवनम्
- (iii) सङ्गीते प्रवीणः
- (iv) शूलं पाणौ यस्य सः
- (v) मेघश्यामः
- (vi) गङ्गा इति नदी
- (vii) गुणदोषौ
- (viii) महत् नगरम् ।

Question 5

Translate the following sentences into **Sanskrit** :—

[20]

निम्नलिखितानां वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत :—

- (i) Rohan is waiting for the bus.
- (ii) Sameer saw a flash of light in the sky.
- (iii) Gagan Dropped a bottle on the floor.
- (iv) He is an intelligent boy.
- (v) She is going to be a mass leader.
- (vi) He was going to school with his father.
- (vii) Children were playing in the ground.
- (viii) Lata is delighted with the answer given by the teacher.
- (ix) Student's life is golden life.
- (x) There is no limit for the sky.

Question 6

Translate the following passage into **English** :—

[20]

अधोलिखितस्य अनुच्छेदस्य आङ्ग्लभाषया अनुवादं कुरुत :—

एतत् नगरस्य उद्यानम् अस्ति । उद्याने उन्नताः वृक्षाः सुन्दराणि पुष्पाणि च सन्ति । अत्र शुद्धः वायुः सर्वदा वहति । वृक्षेषु पक्षिणः नीडं कृत्वा वसन्ति । तत्र एकः विशालः सरोवरः अस्ति । सरोवरे सुन्दराणि कमलानि विकसन्ति । सेवकाः उद्यानस्य पालनं पोषणं च कुर्वन्ति । बालाः बालिकाः उद्याने विविधा क्रीडः क्रीडन्ति । सर्वे नगरवासिनः विरामसमये अत्र आगत्य भ्रमन्ति । तथा सन्तोषेण समयं यापयित्वा आनन्दम् अनुभवन्ति ।

इदानींतनकाले नगरेषु उद्यानस्य आवश्यकता अधिका अस्ति । परिश्रान्तानां जनानां विश्रामाय सूक्तं स्थानम् उद्यानम् भवति । उद्यानेन नगरस्य मालिन्यम् अल्पं भवति । अधिक हरितिमस्य कारणात् वातावरण्य तापमानं न्यूनं भवति । वृष्टिः च समये भवति । अतः प्रौरसभाशाकाः नगरेषु उद्यान निर्माणं कुर्वन्ति ।